

§ 120

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle toimenpiteistä yksilöhuollon muutoksenhakujen käsittelyaikojen lyhentämiseksi

HEL 2013-004751 T 03 01 02

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö 20.1.2014; dnro 5105/2/13

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa apulaisoikeusasiamiehelle seuraavan sisältöisen lausunnon toimenpiteistä yksilöhuollon muutoksenhakujen käsittelyaikojen lyhentämiseksi:

"Muutoksenhakujen ruuhkautuminen alkoi jo vuoden 2012 keväällä. Sosiaali- ja terveysviraston aloittaessa toimintansa 1.1.2013 jaostovalmistelun vakanssit vähenivät kuuteen. Lisäksi yksi kokenut jaostovalmistelija jäi alkuvuodesta 2013 eläkkeelle ja hänen tilallaan aloitti uusi valmistelija huhtikuussa 2013. Kesällä saatiin täyttölupa seitsemännen jaostovalmistelijan rekrytoimiseksi. Tämän ja muiden henkilöstövaihdoksien vuoksi tilanne on se, että jaostovalmistelutyötä tekevistä seitsemästä henkilöstä vain kolme on kokeneita valmistelijoita, minkä vuoksi muutoksenhakujen käsittelyjono piteni vuoden 2013 aikana neljästä kuukaudesta seitsemään kuukauteen.

Lakipalveluissa on käynnistetty kehittämistoimet jaostovalmistelutoiminnan uudelleenorganisoimiseksi tavoitteena muutoksenhakujen käsittelyaikojen lyhentäminen ja kertyneen valmistelujonon purkaminen.

Jaostovalmistelijoiden tehtäviä on muutettu siten, että kaikki ne työvaiheet, jotka eivät suoranaisesti sisälly muutoksenhakujen valmisteluun, siirretään muille työntekijöille.

Asianohjaus on siirretty kaupunginkanslian kirjaamosta jaostovalmistelijoiden tiimin vetäjänä toimivalle lakimiehelle, joka jakaa muutoksenhaut sovittuun työnjaon mukaisesti eri valmistelijoille. Jaostovalmistelun jononhoitajan tehtävät ja asiakaspalvelu on siirretty valmistelutiimin toimistosuhteille.

Jaostovalmistelutiimin kokouksissa seurataan eri asiaryhmien jonotilannetta ja uusien toimintamallien ja työnjakojen toteutumista ja sovitaan niihin tehtävistä muutoksista.

Asiakasmaksulakiin perustuvista viranhaltijapäätöksistä tehdyt muutoksenhaut on siirretty lakimiesten valmisteltaviksi. Jatkossa on

tarkoitus ohjata myös palveluasumisen maksuja koskevat muutoksenhaut lakimiesten valmisteluun.

Edellä mainituilla toimenpiteillä on pyritty siirtämään jaostovalmistelijoilta muille yksikön työntekijöille sellaiset tehtävät, jotka ovat rajoittaneet jaostovalmistelijoiden täysipainoista keskittymistä sosiaalihuollon viranhaltijapäätöksistä tehtyjen muutosvaatimusten valmistelutyöhön.

Jaostovalmistelijoiden keskinäistä työnjakoa on muutettu valmistelutyön tehostamiseksi. Valmistelutyö on jaettu asiaryhmittäin siten, että kukin valmistelee niitä asioita tai asiaryhmiä, jotka parhaiten hallitsee. Myös muutoksenhakujen jonon seuranta on muutettu asiaryhmäkohtaiseksi.

Päätösesitysten tiivistämiseksi jaostovalmistelijat keskittyvät esityksissään vain siihen, mitä asiakas muutoksenhaussa vaatii ja millä perusteilla. Tämä edellyttää lyhyttä kuvausta palvelua tai etuutta koskevasta hakemuksesta ja sen perusteista. Lisäksi päätösesityksestä tulee ilmetä, mitä viranhaltija on päättänyt ja mitkä ovat hänen perustelunsa. Valmistelija arvioi, onko viranhaltija soveltanut asianmukaisesti aineellisoikeudellisia säännöksiä, esimerkiksi lakia toimeentulotuesta tai vammaispalveluasetusta. Lisäksi on otettava tarvittaessa kantaa siihen, onko viranhaltija noudattanut asian käsittelyyn sovellettavia menettelysäännöksiä ja lopputuloksena on perusteltu päätösehdotus jaostolle. Päätösesitysten liitteinä olevien selvitysten, lausuntojen ja muiden taustatietojen selostamista esityslistatekstissä pyritään välttämään jaostojen esittelijöiden kanssa sovittavalla tavalla.

Edellä sanottu merkitsee muutosta tähän asti noudatettuun käytäntöön, jossa on hyvinkin laajasti kuvattu asiakkaan tilannetta myös siltä osin kuin sillä ei ole suoranaisesti merkitystä viranhaltijan päätöksen asianmukaisuuden arviointiin. Samoin esityslistatekstissä on avattu liitteinä olevien asiakirjojen sisältö.

Sosiaali- ja terveysvirasto tekee kaikkensa, jotta viranhaltijapäätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittelyajat lyhenevät eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen edellyttämällä tavalla siten, että yksilöasioiden muutoksenhakujen käsittely saadaan lainmukaiseksi. Lyhentääkseen käsittelyajat lainmukaiseksi sosiaali- ja terveysvirasto on ryhtynyt välittömästi toimenpiteisiin tilapäisen henkilöstön palkkaamiseksi, jotta uudella toimintamallilla saadaan muutoksenhakujen jono purettua."

Esittelijä

virastopäällikkö

11.03.2014

Matti Toivola

Lisätiedot

Helena Calonius, hallintopäällikkö, puhelin: 310 42692
helena.calonius(a)hel.fi
Tiina Mäki, osastopäällikkö, puhelin: 310 52483
tiina.j.maki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HEL 2013-004751 Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen selvityspyyntö 20.1.2014
- 2 Hel 2013-004751 Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö
- 3 Lausunto sosiaali- ja terveystoimen toimenpiteistä yksilöhuollon päätöksistä tehtyjen muutoksenhakujen käsittelyaikojen lyhentämiseksi 31.5.2014
- 4 HEL 2013-004751 Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös 3.7.2013
- 5 Selvitys sosiaali- ja terveystoimen toimenpiteistä yksilöhuollon viranhaltijapäätöksistä tehtyjen muutoksenhakujen käsittelyaikojen lyhentämiseksi 15.11.2013

Otteet

Ote
Eduskunnan
apulaisoikeusasiamies

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on pyytänyt selvitys- ja lausuntopyynnössään (liite nro 1) sosiaali- ja terveyslautakuntaa ilmoittamaan 31.3.2014 mennessä, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy, jotta yksilöasioiden muutoksenhakujen käsittely sosiaali- ja terveystoimissa ja lautakunnan alaisissa jaostoissa voidaan saada lainmukaiseksi.

Sosiaali- ja terveystoimen johtosäännön mukaan sosiaali- ja terveyslautakunnassa on kolme jaostoa, joista ensimmäinen käsittelee toimeentulotukea koskevat muutoksenhaut, toinen muutoksenhaut muissa yksilöhuollon asioissa, ja kolmas jaosto käsittelee ruotsin kielellä vireillä olevat muutoksenhakuasiat.

Muutoksenhakuvaatimukset, joissa asiakas vaatii esimerkiksi hänelle tehdyn toimeentulotukea tai kuljetuspalvelua koskevan viranhaltijan päätöksen muuttamista, valmistellaan henkilöstö- ja kehittämispalvelujen lakipalveluissa.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on erään kanteluasian yhteydessä havainnut yksilöhuollon muutoksenhakujen käsittelyn kestävän sosiaali- ja terveystoimistossa lähes viisi kuukautta, minkä johdosta hän otti asian omana aloitteena selvitettäväksi. Apulaisoikeusasiamies totesi sosiaali- ja terveystoimistolle osoitetussa selvitys- ja lausuntopyynnössään 25.3.2013 (liite nro 2), että hallintolain 23 §:n mukaan hallintoasia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä ja oikaisuvaatimus kiireellisenä (49 c §), mihin velvoittaa myös sosiaalihuoltoa koskevana erityissäännöksenä sosiaalihuoltoasetuksen 16 §:n 2 momentti. Hän katsoi, että tuolloin toimeentulotuen muutoksenhakujen käsittelyyn kulunut neljän kuukauden keskimääräinen käsittelyaika oli liian pitkä ja pyysi virastoa ilmoittamaan 31.5.2013, mihin toimenpiteisiin se aikoo ryhtyä toimeentulotukea ja myös muita sosiaalipalveluja koskevien oikaisuvaatimusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi.

Virasto ilmoitti 31.5.2013 päivätyssä lausunnossaan (liite nro 3), että muutoksenhakuajoja pyritään lyhentämään keskimäärin kolmeen kuukauteen 31.5.2014 mennessä lisäämällä jaostojen kokouksia ja toisaalta valmisteluresurssin lisäämistä yhdellä jaostovalmistelijan vakanssilla, jota koskevan täyttölupaesitys oli tuolloin vireillä. Apulaisoikeusasiamies totesi 3.7.2013 antamassaan päätöksessä (liite nro 4), että viraston lausunnossa esitetyt suunnitellut toimenpiteet käsittelyaikojen lyhentämiseksi olivat oikean suuntaisia, mutta eivät täysin riittäviä. Hän piti myös muutosaikataulua liian pitkänä ja totesi lisäksi, että muutoksenhakujen käsittelyyn kuluva aikaa on pidetty hallintolain ja sosiaalihuoltoasetuksen mukaisena, kun käsittelyaika on alittanut kolme kuukautta. Apulaisoikeusasiamies pyysi sosiaali- ja terveystoimistoa ilmoittamaan 15.11.2013 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on edellä sanotun johdosta ryhtynyt.

Virasto ilmoitti 15.11.2013 päivätyssä vastauksessaan (liite nro 5), että muutoksenhaun saapumisesta sen jaostokäsittelyyn kuluu kuusi kuukautta. Keskeinen peruste käsittelyaikojen pidentymiselle oli ammattitaitoisten ja kokeneiden jaostovalmistelijoiden lukumäärä. Yksi jaostovalmistelija oli 1.9.2013 lukien työlomalla, koska hän oli siirtynyt Etelä-Suomen aluehallintoviraston palvelukseen ja hänen tilalleen aloitti uusi valmistelija 14.10.2013. Virastoon perustettuun uuteen valmistelijan toimeen valittu henkilö aloitti valmistelutyön 1.10.2013.

Apulaisoikeusasiamies ei pitänyt annettua vastausta vakiintuneen laillisuusvalvontakäytännön valossa tyydyttävänä ja katsoi oikaisuvaatimusten käsittelyyn kuluvan kuuden kuukauden ajan olevan vastoin hallintolakia ja sosiaalihuoltolakia Hän totesi lisäksi, että kunnalla on perustuslain 22 §:n nimenomaisen säännöksen mukaan yleinen velvollisuus turvata perusoikeuksien toteutuminen. Tämä

11.03.2014

tarkoittaa muun muassa sitä, että kunnan on osoitettava voimavaroja lakisääteisiin tehtäviinsä tarvittaessa henkilöstöresursseja lisäämällä tai niitä kohdentamalla tai muulla tavoin esimerkiksi työjärjestelyjä tekemällä siten, että kunta pystyy selviytymään sille laissa säädetyistä tehtävistä. Tämä johdosta apulaisoikeusasiamies pyytää nyt lautakuntaa ilmoittamaan toimenpiteistä tilanteen saattamiseksi lainmukaiseksi.

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Helena Calonius, hallintopäällikkö, puhelin: 310 42692
helena.calonius(a)hel.fi
Tiina Mäki, osastopäällikkö, puhelin: 310 52483
tiina.j.maki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HEL 2013-004751 Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen selvityspyyntö 20.1.2014
- 2 Hel 2013-004751 Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö
- 3 Lausunto sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen toimenpiteistä yksilöhuollon päätöksistä tehtyjen muutoksenhakujen käsittelyaikojen lyhentämiseksi 31.5.2014
- 4 HEL 2013-004751 Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös 3.7.2013
- 5 Selvitys sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen toimenpiteistä yksilöhuollon viranhaltijapäätöksistä tehtyjen muutoksenhakujen käsittelyaikojen lyhentämiseksi 15.11.2013

Otteet

Ote
Eduskunnan
apulaisoikeusasiamies